

Notat

25. november 2016

Notat til Folketingets Europaudvalg og Finansudvalg om det europæiske semester og den årlige vækstundersøgelse 2017 mv.

Indledning

Det europæiske semester udgør rammen om koordineringen af EU-landenes økonomiske politik. Som led i semesteret gennemføres en samlet drøftelse af landenes økonomiske politik i foråret hvert år. Herefter vedtager landene national økonomisk politik, reformer mv., herunder de nationale finanslove for det efterfølgende budgetår i efteråret, jf. *bilag 1*. Det seneste europæiske semester blev afsluttet med vedtagelse af landespecifikke anbefalinger på ECOFIN 12. juli 2016.

Kommissionen offentliggjorde 16. november 2016 en samlet pakke vedr. det europæiske semester 2017. Pakken indleder det europæiske semester 2017 og indeholder bl.a. Kommissionens årlige vækstundersøgelse 2017, Kommissionens varslingsrapport under proceduren for makroøkonomiske ubalancer 2017 samt Kommissionens udkast til Rådets økonomisk-politiske anbefalinger til euroområdet som helhed for 2017. Endvidere indeholder pakken en meddelelse vedr. finanspolitik i eurolandene samt en delrapport om de beskæftigelsesmæssige udfordringer¹.

Den årlige vækstundersøgelse 2017

Kommissionens årlige vækstundersøgelse skitserer de overordnede økonomisk-politiske udfordringer og opstiller en række prioriteter og generelle politikanbefalinger for EU og EU-landene.

I vækstundersøgelsen for 2017 fremhæver Kommissionen, at alle EU-landene oplever vækst, at investeringerne stiger, og at der er blevet skabt 8 millioner nye arbejdspladser siden 2013. Samtidig er offentlige underskud reduceret og gælds niveauer er stabiliseret og ventes at falde. Kommissionen understreger dog, at opsvinget er skrøbeligt, og at der fortsat er store udfordringer. BNP- og produktivtetsvækst ligger under det langsigtede potentiale, og investeringsniveauet er under niveauet fra før krisen. Derudover er arbejdsløsheden fortsat høj i store dele af Europa, hvilket har medført sociale konsekvenser i flere EU-lande.

I lyset af disse udfordringer fastholder Kommissionen sine overordnede prioriteter for den økonomiske politik i EU fra tidligere år: 1) fremme af investeringer, 2) gennemførelse af strukturreformer og 3) ansvarlig finanspolitik. Prioriteterne i den årlige vækstundersøgelse 2017 kan opsummeres som følger:

¹ Delrapporten vedr. beskæftigelsesmæssige udfordringer behandles i EPSCO.

Fremme af investeringer: Indsatsen for at fremme investeringer skal bl.a. fokusere på at forbedre forholdene i den finansielle sektor. Arbejdet mod en kapital-markedsunion skal sikre lige adgang til finansiering for virksomheder i alle EU-lande, supplere bankerne som finansieringskilde og sikre en bedre allokering af kapital. EU-landene skal på nationalt niveau adressere fortsatte svagheder i banksektoren mhp. at øge finansieringen til virksomheder. Ydermere skal arbejdet med etablering af bankunionen fortsættes, herunder ved at accelerere arbejdet med etablering af den permanente bagstopper.

Investeringsplanen fremhæves som central for at fremme investeringer og har allerede leveret konkrete resultater i EU-landene. En forlængelse og styrkelse af den europæiske investeringsfond (EFIS), som aktuelt forhandles, vil sikre finansiering til flere projekter i flere EU-lande. Om investeringer generelt fremhæver vækstundersøgelsen, at der bl.a. bør være et fokus på overgangen til en mere CO2-neutral økonomi og på social infrastruktur.

Arbejdet med at forbedre investeringsklimaet på EU-niveau skal fortsættes, herunder ved at udbygge det indre marked. EU-landene skal samtidig mindske barrierer for investeringer nationalt, herunder ift. behandling af insolvens, offentlig administration samt regulering af produkt- og arbejdsmarkeder.

Den internationale handel skal fortsat komme europæiske virksomheder til gode. Det er centralt at opretholde handelsåbenhed, og sikre at europæiske virksomheder har adgang til de globale markeder. Klimaaftalen fra Paris skal endvidere ratificeres, hvilket ventes at skabe nye muligheder for europæiske virksomheder på de globale markeder. EU-landene skal nationalt sikre et godt investeringsklima, herunder for at tiltrække investeringer fra lande udenfor EU.

Gennemførelse af strukturreformer: Strukturreformer i EU-landene skal bl.a. fokusere på at *skabe arbejdspladser og styrke arbejdsstyrkens færdigheder*. EU-landene skal reformere arbejdsmarkedet for at sikre høj grad af fleksibilitet, en kvalificeret arbejdsstyrke og social sikkerhed. EU-landene skal endvidere oprette passende systemer til at modtage og integrere flygtninge på arbejdsmarkedet. Samtidig skal bekæmpelsen af ungdomsarbejdsløshed intensiveres. Kvaliteten af de europæiske erhvervsuddannelser skal øges og samarbejdet mellem erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner og forskning skal forbedres. I samarbejde med arbejdsmarkedets parter skal der sikres løndannelsesprocesser, der fremmer jobskabelse, fremgang i real-lønnen og er i overensstemmelse med udviklingen i produktiviteten.

EU-landene skal indrette sociale politikker, så de fremmer arbejdsmarkedsdeltagelse. Skattesystemer og sociale ydelser skal levere incitament for at arbejde og samtidig sikre et hensigtsmæssigt socialt sikkerhedsnet. På EU-niveau skal arbejdet med at bekæmpe skatteundgåelse fortsættes.

Pensionsordninger og arbejdsmarkedsforanstaltninger skal tilskynde til længere tid i beskæftigelse som følge af den stigende levealder. Samtidig skal førtidspension begrænses til personer, der er ude af stand til at arbejde.

Strukturreformer i EU-landene skal også fokusere på at øge produktivitet og investeringer. EU-landene skal gennemføre reformer, der fremmer udbredelsen af nye teknologier, mens der på EU-niveau fokuseres på udbygningen af det indre marked, herunder det digitale indre marked. Det er centralt at øge produktiviteten i servicesektoren, da denne udgør en stigende andel af de europæiske økonomier. Endvidere skal lovgivning tilpasses nye forretningsmodeller, herunder inden for deleøkonomi.

Ansvarlig finanspolitik: EU-landene skal fortsat føre en ansvarlig finanspolitik. Det igangværende opsving skal ifølge Kommissionen støttes ved en overordnet lempelig finanspolitik i euroområdet som helhed. Vækstundersøgelsen specificerer, at eurolande med finanspolitisk råderum således skal understøtte efterspørgslen gennem finanspolitikken. Eurolande, der ikke har råderum, skal efterleve kravene som specificeret af Stabilitets- og Vækstpagten og benytte enhver lejlighed til at gennemføre reformer og forbedre kvaliteten af de offentlige finanser.

Kommissionen vil benytte sig af reglerne om fleksibilitet i Stabilitets- og Vækstpagten, og tage hensyn til budgetmæssige konsekvenser af den ekstraordinære tilstrømning af flygtninge og sikkerhedssituationen.

Det eksisterende lavrentemiljø gør det ifølge vækstundersøgelsen ideelt at fremskynde offentlige investeringer i EU-landene. Samtidig skal tiltagende nominel vækst og nedprioriteringer af ikke-fremtidsorienterede udgifter benyttes til at nedbringe offentlig gæld. Den finanspolitiske overvågning skal generelt skabe incitamenter for sunde politikker og økonomisk genopretning.

Der er i flere EU-lande behov for yderligere reformer af pensionssystemerne for at sikre deres holdbarhed og effektivitet. Den aldrende befolkning og den teknologiske udvikling ventes at øge udgifterne i sundheds- og plejesystemer, hvorfor EU-landene skal øge fokus på forebyggelse af sygdomme og effektivisering af sundhedssystemerne.

Kommissionens udkast til Rådets økonomisk-politiske anbefalinger til euroområdet som helhed

Kommissionen har fremlagt et udkast til anbefalinger til euroområdet som helhed for perioden 2017-2018. Udkastet lægger vægt på flg.:

- 1) Eurolandene anbefales at gennemføre politikker, der understøtter vækst på kort og lang sigt, forbedrer økonomiernes tilpasningsevne, korrigerer makroøkonomiske ubalancer og sikrer konvergens. Eurolandene bør prioritere reformer, der øger produktivitet, forbedrer institutionelle rammevilkår og erhvervs klimaet, fjerner investeringsbarrierer og understøtter jobskabelse. Eurolande med betalingsbalanceunderskud eller høj ekstern gæld bør øge produktiviteten og samtidig sikre tilbageholdenhed i enhedslønomkostningerne. Eurolande med store betalingsbalanceoverskud bør styrke implementeringen af tiltag, der kan bidrage til at øge den indenlandske efterspørgsel, herunder særligt investeringer.

- 2) Eurolandene anbefales at sikre en lempelig finanspolitik i euroområdet og dermed bidrage til en balanceret politisk indsats, der understøtter reformer og genopretningen gennem en gennemsnitlig finanspolitisk lempelse på op til 0,5 pct. af BNP i 2017. Eurolandene bør kombinere de nationale indsatser for at sikre langsigtet finanspolitisk holdbarhed i overensstemmelse med Stabilitets- og Vækstpagten, samt sikre makroøkonomisk stabilisering i euroområdet på kortere sigt gennem udnyttelse af finanspolitiske råderum til fulde inden for reglerne i Stabilitets- og Vækstpagten. Den finanspolitiske stramhedsgrad bør differentieres på tværs af eurolandene og i højere grad tage højde for de enkelte eurolandes positioner ift. overholdelse af Stabilitets- og Vækstpagten, situationen i euroområdet som helhed, og afsmittende effekter i euroområdet: i) Eurolande, der befinder sig over deres mellemfristede mål for den strukturelle saldo (MTO), bør anvende det finanspolitiske råderum til at understøtte indenlandsk efterspørgsel og investeringer af høj kvalitet, herunder på tværs af landegrænser, som en del af den europæiske investeringsplan. ii) Eurolande under den præventive arm af Stabilitets- og Vækstpagten bør sikre ”overordnet” (broad) efterlevelse af Stabilitets- og Vækstpagtens bestemmelser. iii) Eurolande under den korrigerende arm af Stabilitets- og Vækstpagten bør sikre rettidig korrektion af deres uforholdsmæssigt store underskud, herunder ved at etablere en finanspolitisk ”buffer” imod uforudsete hændelser. Eurolandene bør forbedre sammensætningen af deres offentlige finanser for at skabe mere rum til materielle og immaterielle investeringer samt sikre mere effektive nationale budgetmæssige rammer.
- 3) Eurolandene anbefales at gennemføre reformer, der fremmer jobskabelse, social retfærdighed og konvergens, understøttet af en effektiv social dialog. Det bør være en kombination af reformer, der bl.a. indebærer fleksible og sikre aftaler og vilkår for arbejdsgivere og arbejdstagere, effektive uddannelsessystemer af høj kvalitet samt livslang læring målrettet arbejdsmarkedsbehov, effektive aktive arbejdsmarkedspolitikker og moderne og tilstrækkelige sociale sikringssystemer. Eurolandene anbefales at reducere skatten på arbejdskraft, særligt for lavtlønnede og i de eurolande, hvor omkostningskonkurrenceevnen er under gennemsnittet for euroområdet, samt sikre at det i eurolande uden finanspolitisk råderum sker på budgetneutral måde.
- 4) Eurolandene anbefales at blive enige om en fælles europæisk indskydergarantiordning på basis af Kommissionens forslag fra november 2015 og påbegynde arbejdet med en fælles bagstopper for bankunionens fælles afviklingsfond med henblik på at gøre den operationel inden fondens overgangsperiode udløber. Eurolandene anbefales at udarbejde og implementere en effektiv strategi for euroområdet, der skal adressere risici i forhold til banksektorens robusthed, herunder det høje niveau for misligholdte lån,

ineffektive forretningsmodeller og overkapacitet. Eurolande med høj privat gæld bør fremme gældsnedbringelsen.

- 5) Eurolandene anbefales at tage yderligere tiltag til færdiggørelse af den Økonomiske og Monetære Union (ØMU'en) under hensynstagen til det indre marked og på en åben og transparent måde. Eurolandene anbefales at gennemføre de resterende tiltag under første fase af ØMU-rapporten.²

Kommissionens meddelelse vedr. den overordnede finanspolitiske situation i euroområdet argumenterer for den konkrete anbefaling til euroområdet som helhed om at gennemføre en gennemsnitlig finanspolitisk lempelse i euroområdet. Kommissionen anfører, at opsvinget i euroområdet fortsat er skrøbeligt, og at pengepolitikken ikke skal være alene om at understøtte vækst og beskæftigelse i euroområdet, og derfor bør finanspolitikken også benyttes. Kommissionen fremhæver også hensynet til at understøtte euroområdets *samlede* økonomi, som baggrunden for anbefalingen. Kommissionen vurderer således, at en lempelse i fx Tyskland og Nederlandene (som vurderes at have råderum) ville påvirke væksten positivt i andre lande (som ikke har råderum til at lempe) gennem afsmittende effekter ("spillovers"). Endvidere mener Kommissionen, at ekspansiv finanspolitik har mærkbare positive effekter (inkl. "spillovers") i det nuværende lavinflations- og lavrentemiljø. Det skyldes ifølge Kommissionen bl.a., at de lange renter under normale omstændigheder ville stige, ligesom ECB ville hæve renterne mhp. at modvirke inflation over inflationsmålet, som følge af den ekspansive finanspolitik. Disse effekter vil normalt lægge en dæmper på økonomien og dermed mindske eller helt udligne effekten af de finanspolitiske tiltag. Effekterne vurderes dog af Kommissionen ikke at være lige så relevante i den aktuelle situation med lav inflation og lave renter. Kommissionen vurderer, at den anbefalede gennemsnitlige lempelse på 0,5 pct. af BNP vil sikre, at den økonomiske aktivitet nærmer sig sit strukturelle niveau hurtigere, uden at overophede økonomien. Kommissionen bemærker desuden, at en gennemsnitlig lempelse på 0,5 pct. ikke er forenelig med de landespecifikke anbefalinger vedr. finanspolitik vedtaget af EU-landene i juli i år (gennemførelsen af disse ville indebære en omtrent neutral finanspolitik for euroområdet som helhed i 2017). Endvidere lægger Kommissionen i sine formuleringer op til, at de enkelte lande ikke nødvendigvis behøver at sikre fuld efterlevelse af kravene i den forebyggende del af Stabilitets- og Vækstpagten (reglerne om mellemfristede mål for den strukturelle saldo), men kan udnytte de bagatelgrænser, som er defineret i reglerne, for hvornår en afvigelse får konsekvenser.

Varslingsrapporten 2016

Kommissionen offentliggjorde ligeledes 16. november 2016 varslingsrapporten (Alert Mechanism Report – AMR) for 2017 som led i proceduren for makroøkonomiske ubalancer, jf. *boks 1*. Varslingsrapporten indeholder et 'scoreboard' bestående af et begrænset antal økonomiske indikatorer, som skal give en indledende indikation på ubalancer i EU-landene. Scoreboardet indeholder makroøkonomi-

² Rapport fra de fem formænd (Kommissionsformanden m.fl.) om videreudvikling af ØMU'en af 22. juni 2015.

ske indikatorer, herunder betalingsbalancens løbende poster og offentlig bruttogæld, finansielle indikatorer, herunder privat kreditgivning og boligprisindeks, samt en række sociale indikatorer³, navnlig erhvervsfrekvensen, langtidsløshed og ungdomsløshed.

Boks 1

Generelt om makroubalanceproceduren

Makroubalanceproceduren ('Macroeconomic Imbalance Procedure', MIP) udgør rammen for samarbejdet i EU om systematisk overvågning af makroøkonomiske ubalancer, hvor formålet er, at man på et tidligt tidspunkt vil kunne identificere og forebygge potentielle skadelige interne og eksterne økonomiske ubalancer, eller gribe ind over for ubalancer, som er ved at udvikle sig eller har materialiseret sig, med henblik på at korrigere dem. MIP'en operationaliseres via en varslingsmekanisme med et 'scoreboard' bestående af et antal økonomiske indikatorer, som skal give en indledende indikation på ubalancer.

Proceduren indledes med, at Kommissionen offentliggør værdier for de indikatorer, som udgør scoreboardet, i varslingsrapporten ('Alert Mechanism Report', AMR). I rapporten vurderes indikatorernes udvikling i landene, og de lande, som har ubalancer eller er i fare for at opbygge ubalancer, identificeres.

Efterfølgende vil Kommissionen, under hensyntagen til Rådets vurdering af varslingsrapporten, foretage en dybdegående analyse af lande, som vurderes at have eller være i fare for at blive påvirket af ubalancer. De dybdegående analyser offentliggøres som del af Kommissionens landerapporter ultimo februar. I kraft af disse dybdegående analyser gennemføres en grundigere vurdering af, om det pågældende land er påvirket af ubalancer og i givet fald en vurdering af disses karakter og risici. Kommissionens dybdegående analyser vil kunne give anledning til forslag til Rådet om anbefalinger som led i de samlede landespecifikke anbefalinger eller egentlige henstillinger om at korrigere ubalancerne (makroubalanceprocedurens korrigerende del), afhængig af de identificerede ubalancers karakter. Hvis der vurderes at foreligge uforholdsmæssigt store ubalancer, åbnes der således en procedure, hvor Rådet efter et forslag fra Kommissionen vedtager en henstilling til det pågældende land om at korrigere disse ubalancer. I opfølgning på en henstilling fremlægger det pågældende land handlingsplaner, og Rådet skal løbende tage stilling til, hvorvidt det pågældende land har taget effektive tiltag mhp. korrektion af ubalancerne.

Generelt viser varslingsrapporten, at der sker fremskridt i EU-landenes bestræbelser på at adressere makroøkonomiske ubalancer, men at der fortsat er risici relateret til ubalancer i flere lande. Overordnet konkluderer varslingsrapporten, at der er gjort fremskridt med at nedbringe underskud på betalingsbalancen i flere lande, men at der i andre lande fortsat er store betalingsbalanceoverskud. I flere lande nedbringes den private gæld, men ikke tilstrækkelig hurtigt. Banksektoren står overfor udfordringer mht. faldende overskud og misligholdte lån. Endvidere oplever nogle lande bekymrende høje boligprisstigninger. Beskæftigelsen er generelt stigende, men arbejdsløsheden er fortsat meget høj i nogle lande. Kommissionen bemærker desuden, at euroområdet samlet set har et voksende overskud på betalingsbalancen, som bl.a. afspejler en fortsat svag indenlandsk efterspørgsel i euroområdet og lave investeringsniveauer.

Kommissionen udpeger 13 lande til dybdegående analyser i varslingsrapporten. Til sammenligning udpegede Kommissionen 19 lande til dybdegående analyser i varslingsrapporten for 2016. Der er tale om de 13 lande, der vurderedes til at have ubalancer i de dybdegående analyser under makroubalanceproceduren for 2016 (Bulgarien, Kroatien, Cypern, Finland, Frankrig, Tyskland, Irland, Italien, Neder-

³ Udsving i de sociale indikatorer kan ikke i sig selv indikere en forværring af finansielle og makroøkonomiske risici, og de kan derfor ikke benyttes til en optrapning eller nedtrapning af makroubalanceproceduren.

landene, Portugal, Slovenien, Spanien og Sverige), hvoraf 5 vurderedes at have alvorlige ubalancer (Bulgarien, Frankrig, Italien, Kroatien og Portugal), jf. *bilag 3*. Modsat sidste år udpeges Belgien, Estland, Ungarn, Østrig, Rumænien og Storbritannien således ikke til dybdegående analyser.

Kommissionen bemærker om *Danmark*, at Kommissionen ikke på nuværende tidspunkt vil udarbejde en dybdegående analyse for Danmark. Kommissionen vurderer således, at Danmark ikke er påvirket af ubalancer i makroubalanceprocedurernes forstand. Dette er på linje med Kommissionens vurdering i varslingsrapporterne for 2015 og 2016. Det er således tredje år i træk, at Danmark ikke udpeges til en dybdegående analyse. Den seneste dybdegående analyse af Danmark blev offentliggjort 5. marts 2014.

Kommissionen peger i sin varslingsrapport for 2016 på, at nogle indikatorer på makroøkonomiske ubalancer i Danmarks tilfælde overskrider indikatorernes grænseværdier, jf. *bilag 4*. Det gælder indikatorerne vedrørende betalingsbalancens løbende poster, eksportmarkedsandele, den private gæld og husprisstigninger. Kommissionen bemærker, at Danmarks overskud på betalingsbalancen fortsat er højt, hvilket ifølge Kommissionen bl.a. afspejler et højt opsparingsniveau og høje indtægter fra investeringer i udlandet. Kommissionen peger på, at Danmarks kumulative tab i eksportmarkedsandele faldt i 2015, og at yderligere tab i kommende år ventes begrænsede. Kommissionen fremhæver, at niveauet for dansk priskonkurrenceevne er stabilt. Kommissionen peger desuden på, at den private gæld faldt en smule i 2015, men fortsat er høj. Det anerkendes dog, at en høj privat gæld er et særkende ved den danske økonomi, og skal ses i forhold til husholdningernes høje aktiver såsom pensionsopsparinger og boliger. Kommissionen bemærker, at husprisstigningerne var høje i 2015, og at udviklingen bør følges nøje. Kommissionen konkluderer desuden, at den danske banksektor er sund, og at arbejdsløsheden fortsat er lav.

Regeringens holdning til vækstundersøgelsen 2017 mv.

Regeringen støtter generelt vækstundersøgelsens prioriteter om fremme af investeringer, gennemførelse af strukturreformer i EU-landene og ansvarlig finanspolitik.

Regeringen støtter, at EU-landene holder fast i en ambitiøs reform- og konsolideringsdagsorden.

Regeringen støtter det fortsatte fokus på at fremme investeringer i EU. Regeringen finder generelt, at fremme af investeringer først og fremmest handler om at skabe sunde rammebetingelser for at mobilisere private investeringer.

Regeringen noterer sig, at Kommissionen ikke har til hensigt at udarbejde en ny dybdegående analyse af Danmark under makroubalanceproceduren og noterer sig Kommissions vurdering af, at 13 lande oplever makroøkonomiske ubalancer.

Regeringen støtter og lægger vægt på en troværdig og konsistent implementering af reglerne i det økonomiske samarbejde, herunder makroudbalancesproceduren som led i det europæiske semester for 2017.

Danmark har ikke stemmeret ifm. vedtagelse af anbefalinger til euroområdet som helhed.

Det er en central prioritet for regeringen, at EU-landene og Kommissionen efterlever og håndhæver de fælles EU-regler for finanspolitik i Stabilitets- og Vækstpagten mv., som man i lyset af gældskrisen aftalte at styrke i 2011 og 2012. De landespecifikke anbefalinger vedtaget af EU-landene, herunder anbefalinger vedrørende finanspolitik, er også en central prioritet. Regeringen er således skeptisk i forhold til Kommissionens nye anbefaling om en gennemsnitlig finanspolitisk lempelse i euroområdet. Meget få lande har et råderum til finanspolitiske lempelser, mens mange lande omvendt ikke har råderum, men derimod fortsatte konsolideringsbehov, der er afspejlet i konkrete henstillinger og øvrige krav under Stabilitets- og Vækstpagten. Kommissionen synes at anbefale, at der udelukkende eller primært skal gennemføres egentlige lempelser i lande med råderum, mens andre lande kan gennemføre mindre budgetforbedringer end aktuelt anbefalet. Det er dog uklart, hvorvidt og i givet fald hvordan Kommissionen mener, at lempelser, som i gennemsnit udgør 0,5 pct. af BNP, kan fordeles på landene, afhængig af deres råderum og udfordringer, og kan gennemføres inden for rammerne af de fælles regler og deres fleksibilitet. Det er også uklart, hvordan lempelserne kan være forenelige med de landespecifikke anbefalinger, som Kommissionen har foreslået og landene vedtaget i konsensus i juli 2016. Det er endvidere diskutabelt, om den anbefalede finanspolitiske lempelse er hensigtsmæssig i lyset af konjunktursituationen og holdbarhedsudfordringerne i de enkelte eurolande. Det er usikkert, hvilke effekter lempelserne vil have på aktiviteten på kort sigt, herunder om lempelser i lande med råderum vil have effekter i andre lande. Lemper vil øge behovet for efterfølgende finanspolitiske stramninger i de fleste lande, idet de fortsat har store strukturelle underskud for langt fra balance og høj gæld og holdbarhedsproblemer på længere sigt.

Status på opfølgning på de landespecifikke anbefalinger for Danmark

Rådet vedtog 12. juli 2016 to landeanbefalinger til Danmark, der indebærer, at Danmark for 2016-2017 anbefales at:

1. Respektere sit mellemfristede mål for den strukturelle saldo (MTO) i 2016. Sikre en strukturel tilpasning på 0,25 pct. af BNP mod MTO i 2017.
2. Styrke produktivitet og private investeringer gennem øget konkurrence i den indenlandsk orienterede servicesektor, navnlig ved at lette markedsadgang i detailsektoren og byggebranchen. Tilskynde til øget samarbejde mellem erhvervsliv og universiteter.

Nedenfor følger en foreløbig status for regeringens opfølgning på anbefalingerne for Danmark. Regeringen har generelt samme syn som Kommissionen på behovet

for reformer og en ansvarlig økonomisk politik, fordi det er den bedste vej til at sikre arbejdspladser, vækst, lavere gæld og høj velfærd for alle borgere i Danmark.

1. Finanspolitik

Regeringens finanspolitik tilrettelægges indenfor rammerne af budgetloven og EU's finanspolitiske regler, herunder Stabilitets- og Vækstpagten. Der planlægges efter et overordnet mål om finanspolitisk holdbarhed på langt sigt, som i 2020-planen er operationaliseret ved et mål om mindst strukturel balance i 2020. Ifølge budgetloven må det årlige strukturelle underskud ikke overstige ½ pct. af BNP ved fremsættelsen af finanslovsforslaget for det kommende år, medmindre der foreligger exceptionelle omstændigheder.

Den strukturelle saldo blev i *Økonomisk Redegørelse*, august 2016 skønnet til at udvise et strukturelt underskud på 0,4 pct. af BNP i 2017 og således blev sikkerhedsmarginen til underskudsgrænsen i budgetloven opretholdt. Dermed overholder finanslovsforslaget for 2017⁴ samt økonomiaftalerne i kommunerne og regionerne de finanspolitiske rammer og den ansvarlige kurs i finanspolitikken fortsættes.

Med regeringens seneste skøn fra august blev der endvidere skønnet et underskud på den faktiske offentlige saldo på 0,9 pct. af BNP i 2016 og 1,9 pct. af BNP i 2017. Kommissionens seneste skøn fra deres efterårsprognose svarer stort set til Finansministeriets vurdering i augustredegørelsen, *jf. tabel 1*.

Det skal bemærkes, at der udarbejdes opdaterede skøn for de offentlige finanser i 2016-2018 i forbindelse med *Økonomisk Redegørelse*, december 2016, herunder indarbejdes finanslovsaftalen for 2017.

Tabel 1
EU-Kommissionens og Finansministeriets skøn for den faktiske saldo

	2016	2017	2018
Pct. af BNP			
EU's prognose, efterår 2016	-0,9	-2,0	-1,4
Økonomisk Redegørelse, august 2016	-0,9	-1,9	-

Kilde: EU-Kommissionen og *Økonomisk Redegørelse*, august 2016.

2. Produktivitet

Regeringen har stort fokus på at øge produktiviteten inden for hjemmemarkedsorienterede erhverv, herunder detailsektoren og bygge- og anlægssektoren, som Kommissionen anbefaler.

Detailsektoren: Regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti indgik i juni 2016 en aftale om Danmark i bedre balance –

⁴ I augustredegørelsen indarbejdes finanslovsforslaget 2017

Bedre rammer for kommuner, borgere og virksomheder i hele landet. Aftalen er udmøntet i planlovsforslaget.

Et af hovedelementerne er at sikre vækst og bedre udviklingsmuligheder for detailhandlen. Det er aftaleparternes ønske at give kommunerne større fleksibilitet i planlægningen for detailhandel, så der bedre kan tages hensyn til lokale forhold og den stigende e-handel. Ændringerne af planloven følger produktivitetskommissionens anbefalinger, om at placering og størrelse af nye butikker skal lempes. Der er i det nye planlovsforslag følgende ændringer:

- Brede formål for detailhandlen så der er tale om tre ligeværdige formål – at sikre et varieret butiksudbud, god tilgængelighed og effektiv butiksstruktur. Hensynet til en effektiv butiksstruktur giver kommunerne rum for større butikker, nye butikskoncepter, kombinationer med e-handel mv, som alle kan være med til at understøtte et bredere vareudvalg og lavere priser.
- Ændrede størrelsesbegrænsninger for både udvalgsvarer og dagligvarer. Størrelsesbegrænsningen for udvalgsvarebutikker uanset bystørrelse ophæves. For dagligvarebutikker i lokalcentre og for enkeltstående butikker ændres størrelsen til 1.200 m², hvilket angiver det maksimale bruttoetageareal⁵ (dvs. salgsareal, lager, kontor og personalefaciliteter mv.). I bymidter og bydelscentre hæves størrelsen for dagligvarebutikker fra 3.500 – 5.000 m², mens grænsen for dagligvarebutikker i aflastningsområder hæves fra 3.500 m² til 3.900 m². For dagligvarebutikker i bymidter, bydelscentre og for aflastningsområder vil som i dag kunne tillægges 200 m² til personalefaciliteter.
- Kravet om brug af den statistiske metode til fastlæggelse af bymidter ophæves, og der udarbejdes en ny vejledning til kommunerne om, hvordan bymidten fastlægges. Vejledningen udstedes efter forelæggelse for aftaleparterne. Endvidere lempes redegørelseskravene til kommuneplanlægningen for detailhandel.
- Mulighed for at udlægge nye aflastningsområder, hvor der er et tilstrækkeligt kundegrundlag. Det giver kommunerne mulighed for at give plads til store udvalgsvarebutikker, der ikke uden videre kan indplaceres i bymidten.
- Liste for pladskrævende varer gøres mere fleksibel, da den ikke længere er udtømmende, men i stedet oplister eksempler på hvilke varer, der kan betragtes som pladskrævende. En mere fleksibel liste over pladskrævende varer giver kommunerne større frihed i deres planlægning.

Igennem de senere år er der herudover gennemført en række andre tiltag målrettet detailhandelsområdet. Lukkeloven er blevet liberaliseret, senest i 2015. Ændringerne har gjort det nemmere for butikker at blive undtaget for lukkedage i tilfælde, hvor der afholdes særlige begivenheder.

Bygge- og anlægssektoren: Inden for bygge- og anlægssektoren har regeringen allerede iværksat en række initiativer til at sikre, at reguleringen af byggeriet ikke

⁵ Lokalcentre har nu mulighed for at omlægge op mod 200 m² fra personalefaciliteter til butiksfaciliteter.

stiller virksomhederne overfor unødige byrder, og at reguleringen i højest muligt omfang er baseret på internationale standarder.

Desuden er sagsbehandlingstiden i det offentlige blevet afkortet på en lang række områder inklusiv sagsbehandlingstiden for autorisations-ansøgninger på el-, vvs- og kloakinstallationsområdet. Det sker i forlængelse af introduktionen af delautorisationer på el- og vvs-installationsområdet i april 2014, der øgede konkurrencen ved at lette adgangen til markedet. De første firmaer med delautorisation er allerede nu aktive på det danske marked. Der er et vedvarende fokus på at gøre reglerne mere fleksible og proportionale, så markedet kan åbnes endnu mere.

Der skabes desuden større mulighed for konkurrence og dermed potentiale for vækst inden for området for elektriske installationer og elektriske anlæg ved i højere grad at basere reguleringen på internationale standarder. Dermed får udenlandske virksomheder større muligheder for at bevæge sig ind på det danske marked, da en stor del af reguleringen baseres på internationale standarder frem for nationale regler. For at understøtte dette yderligere er det planen, at hele lovgrundlaget oversættes til engelsk. Ændringen skal samtidig medvirke til at give danske virksomheder bedre vilkår for at konkurrere i et internationalt marked for elektriske installationer og elektriske anlæg. Det undersøges om, reguleringen på gasområdet kan moderniseres og gøres mere funktionsbaseret under hensyn til et nødvendigt sikkerhedsniveau med henblik på at skabe bedre muligheder for at indføre nye teknologier og produkter.

For at styrke konkurrencen generelt er de danske konkurrenceregler de seneste år blevet styrket markant. Der er bl.a. indført mulighed for højere bøder og fængselsstraf ved overtrædelse af konkurrenceloven, ligesom Konkurrencerådet, der har ansvar for håndhævelse af loven, 1. juli 2015 er blevet omlagt til et professionelt og mere uafhængigt råd.

Med aftale om Vækst og udvikling i hele Danmark fra februar 2016 har regeringen sammen med Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Konservativt Folkeparti lanceret en række vækstinitiativer inden for byggeriet. Det drejer sig blandt andet om initiativer til at sikre en enklere brandregulering og mere effektiv byggesagsbehandling med henblik på at gøre det lettere at bygge og øge væksten i byggeriet.

Som opfølgning på udspillet har Folketinget 21. april 2016 vedtaget forslag om ændring af byggeloven, som indebærer en række regelforenklings tiltag. Ændringen af byggeloven trådte i kraft 1. juli 2016.

Ændringen af byggeloven giver hjemmel til, at kommunerne ikke længere skal foretage en vurdering af de tekniske forhold, når der søges om byggetilladelse for kompliceret byggeri. Fremover vil det i stedet ske ved, at certificerede virksomheder som led i projekteringen udarbejder dokumentation for, at de tekniske bestemmelser i bygningsreglementet er overholdt. Det skal bidrage til at forkorte og forsimple byggesagsbehandlingen. Udmøntningen af ordningen vil ske i løbet af

2017, idet det nødvendiggør en gennemskrivning af det samlede bygningsreglement, ligesom det er væsentligt for byggebranchen og kommuner lægger vægt på, at udmøntningen muliggør en grundig inddragelse i processen.

Ændringen af byggeloven muliggør endvidere en samling af brandkrav til drift af bygninger. Hidtil har disse krav været reguleret i to separate lovgivninger, hvilket har gjort byggesagsbehandlingen unødigt kompleks. Endelig giver ændringen mulighed for at fjerne kravet om byggeskadeforsikring, når der opføres udlejningsejendomme, ligesom kommuner har fået mulighed for at opkræve et mindre, fast gebyr for deres byggesagsbehandling. Disse ændringer er udmøntet med ændringer i relevante bekendtgørelser, som er trådt i kraft 1. juli 2016.

Pr. 1. januar 2016 er den nye udbudslov trådt i kraft. Loven implementerer det nye udbudsdirektiv og skal gøre det nemmere, billigere og mere fleksibelt for det offentlige at sende opgaver i udbud og for virksomhederne at byde ind.

Regeringen har også taget initiativ til en række øvrige byggepolitiske initiativer, som skal fremme regelforenklning og dermed konkurrence og produktivitet i byggeriet.

Der gennemføres blandt andet en analyse af den samlede brandregulering med henblik på at afdække mulighederne for en mere risikobaseret tilgang til brandkrav i byggeriet.

I 2015 er der gennemført en kortlægning af alle standarder, der henvises til i bygningsreglementet. På den baggrund er der igangsat et fortløbende arbejde, som har til formål at sikre størst mulig harmonisering med reglerne i vores nabolande. I den forbindelse undersøges det, om der er nødvendige danske standarder og reguleringskrav, som kan fjernes eller udskiftes med europæiske standarder. Som en del af dette arbejde undersøges det, hvilket omfang den danske godkendelsesordning for byggevarer, der kommer i kontakt med drikkevand, kan samordnes med lignende ordninger i andre EU-lande. Arbejdet med at sikre størst mulig harmonisering med reglerne i vores nabolande vil ske under hensyntagen til, at den danske byggeregulering skal sikre, at bygninger opføres, så de er sikre, sunde og ikke bruger mere energi end nødvendigt.

Kommunen skal i byggesagsbehandlingen påse, at byggeloven og bygningsreglementets bestemmelser er overholdt, og at byggeriet ikke er i strid med 22 andre lovgivninger. Der gennemføres en regelforenklingsindsats, som vurderer det samlede regelsæt, der regulerer byggeriet. Dette arbejde forventes afrapporteret ultimo 2016.

Der gennemføres også en evaluering af lov om offentlig byggevirkosomhed med henblik på at vurdere, om der er regler, som med fordel kan forenkles eller ophæves. Evalueringen afsluttes i 2016.

I 2015 blev der også igangsat en revision af byggeriets frivillige standardaftaler. Standardaftalerne anvendes ved aftaler om projektering og udførelse af bygge- og anlægsarbejder og regulerer en bygherres aftaleforhold med entreprenør og rådgivere. Målet med revisionen er at sikre opdaterede standardaftaler, der muliggør en gennemsigtig, billig og effektiv konflikthåndtering, og som mindsker transaktionsomkostningerne ved opførelse af byggeri. Det reviderede aftalegrundlag foreligger i 2018 og skal bidrage til at styrke byggeriets produktivitet og konkurrenceevne.

Endelig har regeringen i december 2015 indgået en aftale med KL om at nedbringe sagsbehandlingstiderne for erhvervsrettede myndighedsopgaver med gennemsnitligt en tredjedel på en række udvalgte områder, herunder byggesagsbehandlingen. Med aftalen er der fastsat servicemål for, at behandlingen af en simpel byggesag højst må vare 40 dage, mens en byggesag for kompliceret byggeri højst må vare 50-60 dage.

Samarbejde mellem universiteter og erhvervsliv: I 2014 blev Danmarks Innovationsfond etableret. Innovationsfonden har til formål at give tilskud til udvikling af viden og teknologi, der fører til styrkelse af forskning og innovative løsninger til gavn for vækst og beskæftigelse i Danmark. Fonden skal særligt understøtte løsninger på samfundsudfordringer og øge forsknings- og innovationsindsatsen i virksomheder, herunder små og mellemstore virksomheder. Innovationsfonden støtter samarbejdsprojekter mellem universiteter og virksomheder, der kan føre til nye innovationer, og medfinansierer innovationsprojekter hos små og mellemstore virksomheder, der kan have vanskeligt ved at bære investeringerne på egen hånd.

Innovationsfonden har i 2016 haft en økonomisk ramme på ca. 1,2 mia. DKK. Med det fremsatte finanslovsforslag samt aftalen om fordeling af forskningsreserven for 2017, er der lagt op til et tilsvarende niveau i 2017.

Regeringen har med sin 2025-plan yderligere lagt op til at styrke virksomhedernes incitament til at investere i FoU via skattesystemet. I 2025-planen foreslås det således, at der indføres et bonusfradrag på 50 pct. for SMV'er og 25 pct. for store virksomheder for merinvesteringer i FoU ift. niveauet i 2016.

Endvidere har Uddannelses- og Forskningsministeren i 2016 genforhandlet udviklingskontrakterne med universiteterne. Som resultat af dette har institutionerne udarbejdet tillæg til udviklingskontrakterne for 2015-2017 med et nyt pligtigt mål om øget regionalt vidensamarbejde. Ambitionen er at styrke omsætningen af ny viden, så den i højere grad når ud til hele landet.

Bilag 1

Generelt om det europæiske semester 2017

I de kommende måneder vil Kommissionens årlige vækstundersøgelse 2017 mv. danne grundlag for horisontale drøftelser af de økonomiske udfordringer i EU og euroområdet i relevante rådsformationer og Det Europæiske Råd (DER). På ECOFIN 6. december ventes en første præsentation og drøftelse af vækstundersøgelsen og varslingsrapporten for 2017 samt Kommissionens udkast til Rådets økonomisk-politiske anbefalinger til euroområdet som helhed. ECOFIN ventes 27. januar 2017 at vedtage rådskonklusioner om sagen. På DER 9.-10. marts 2017 forventes stats- og regeringscheferne på baggrund af vækstundersøgelsen og rådskonklusioner fra bl.a. ECOFIN at vedtage generelle retningslinjer for medlemslandenes økonomiske politik og økonomisk-politiske anbefalinger til euroområdet som helhed.

Kommissionen ventes i februar 2017 at offentliggøre én samlet økonomisk analyse for hvert EU-land, de såkaldte landerapporter. Landerapporterne vil omfatte dels Kommissionens vurdering af landenes opfølgning på sidste års landespecifikke anbefalinger, dels de såkaldte dybdegående analyser under makroudbalanceproceduren. De dybdegående analyser vil kunne give anledning til forslag til Rådet om anbefalinger eller henstillinger til de enkelte lande om at korrigere ubalancerne (makroudbalanceprocedurens korrigerende del), afhængig af de identificerede ubalancers karakter.

I marts eller april fremlægger EU-landene hver især deres stabilitets- eller konvergensprogrammer (for hhv. euro- og ikke-eurolande) samt nationale reformprogrammer. Kommissionen ventes herefter i maj 2017 med udgangspunkt i DER's retningslinjer samt landenes programmer at fremlægge udkast til rådsudtalelser om landenes programmer samt udkast til landespecifikke anbefalinger. På den baggrund skal ECOFIN på rådsmødet 16. juni opnå enighed om rådsudtalelser om stabilitets- og konvergensprogrammerne og enighed om landespecifikke anbefalinger. Herefter tiltræder DER de landespecifikke anbefalinger på EU-topmødet 22.-23. juni. Efterfølgende vedtager ECOFIN på rådsmødet i juli formelt rådsudtalelser om stabilitets- og konvergensprogrammerne og landespecifikke anbefalinger. Anbefalingerne danner grundlag for landenes vedtagelse af national økonomisk politik, reformer mv., herunder de nationale finanslove for det efterfølgende budgetår i efteråret.

Bilag 2

Den seneste økonomiske udvikling i EU og Danmark

Den moderate vækst i den internationale økonomi ventes at fortsætte på trods af betydelig usikkerhed, blandt andet i lyset af beslutningen ved britiske folkeafstemning i juni om at Storbritannien vil forlade EU. Brexit ser dog endnu ikke ud til at have påvirket tilliden hos virksomheder og husholdninger i euroområdet nævneværdigt, og den moderate vækst ser ud til at fortsætte. Fremgangen i USA ventes ligeledes at fortsætte i et moderat tempo i de kommende år, efter et lidt svagere første halvår, og efter flere års nedgang ventes væksten i de nye vækstøkonomier at tage gradvist til frem til 2018. Fremgangen den internationale økonomi ventes således at understøtte væksten i Danmark i de kommende år.

I Kommissionens efterårsprognose fra 9. november 2016 skønnes fremgangen i EU at fortsætte i de kommende år, med lidt lavere vækst i 2017 end både i år og 2018. Der ventes lavere vækst i Storbritannien i 2017 og 2018 som følge af fald i investeringerne og svagere vækst i privatforbruget på grund af øget usikkerhed og svækkelse af husholdningernes købekraft i lyset af en svækkelse af pundet. I euroområdet er væksten aftaget lidt i løbet af 2016 efter en stærk start på året. Det lidt svagere væksttempo, som ventes at vare ved ind i første halvår 2017, skal blandt andet ses i lyset af bortfald af positive effekter fra svækkelsen af euroen og olieprisfaldet. Der ventes jævn fremgang i privatforbruget i lyset af en fortsat vækst i beskæftigelsen. Investeringsvæksten skønnes at falde en anelse i 2017 på baggrund af øget usikkerhed, for derefter at tiltage igen. Samlet set er der således udsigt til relativt moderat vækst i Euroområdet på 1,7 pct. i år, 1,5 pct. i 2017 og 1,7 pct. i 2018. I EU som helhed ventes en marginalt højere vækst på hhv. 1,6 pct., 1,8 pct. og 1,6 pct. i 2016, 2017 og 2018. Ledigheden i EU, som fortsat ligger på et højt niveau på ca. 9 pct., ventes gradvist at falde de kommende år.

For Danmark skønner Kommissionen en BNP-vækst på 1,0 pct. i år og henholdsvis, 1,7 pct. og 1,8 pct. i 2017 og 2018. Væksten ventes ifølge Kommissionen hovedsageligt drevet af indenlandsk efterspørgsel, ikke mindst det private forbrug, hvor der forventes en fremgang på omtrent 2,0 pct. om året i 2016-2018. Det er navnlig fremgang på arbejdsmarkedet og stigende boligpriser, der vurderes at drive privatforbruget. Væksten i investeringerne og udenrigshandlen vurderes at tage til i 2017 og 2018 efter en afdæmpet udvikling i år. Beskæftigelsen forventes at fortsætte sin stabile fremgang og skønnes til 6,1 pct. i år og henholdsvis 5,9 pct. og 5,6 pct. i 2017 og 2018. Inflationen forventes at stige til 1,2 pct. i 2017 og 1,6 pct. i 2018.

Kommissionen vurderer, at underskuddet på den offentlige saldo i alle årene vil holde sig inde for grænsen på 3 pct. af BNP i EU's Stabilitets- og Vækstpagt. Således skønner Kommissionen et underskud på den faktiske saldo på 0,9 pct. af BNP i 2016, 2,0 pct. af BNP i 2017 og 1,4 pct. af BNP i 2018. Samtidig forventes den offentlige ØMU-gæld (bruttogælden) at falde fra 40,4 pct. i 2015 til 38,2 pct. i 2018.

Regeringen fremlægger en ny prognose for dansk økonomi (inkl. opdaterede skøn for den offentlige saldo) i *Økonomisk Redegørelse* medio december 2016. Kommissionen offentliggør sin næste prognose i februar 2017.

Kilde: Kommissionens efterårsprognose, 9. november 2016.

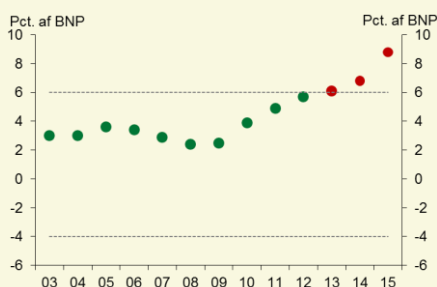
Bilag 3 – EU-Kommissionens konklusion i de dybdegående analyser 2016

Tabel 1
EU-lande med makroøkonomiske ubalancer

Lande	Kategorisering	Beskrivelse af ubalancer
Bulgarien	Alvorlige ubalancer	Sårbar finansiel sektor samt høj gældsætning hos private virksomheder. Høj ledighed og fortsat voksende langtidslighed.
Cypern	Alvorlige ubalancer	Høje private og offentlige gælds niveauer. Den finansielle sektor er plaget af misligholdte lån. Høj ledighed.
Finland	Ubalancer	Svækket konkurrenceevne og forværret betalingsbalance som følge af lønstigninger, der ikke afspejler produktivitetsudviklingen. Endvidere høj privatgæld.
Frankrig	Alvorlige ubalancer	Høj offentlig gæld, faldende produktivitetsvækst og svækket konkurrenceevne.
Irland	Ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland samt mange misligholdte lån.
Italien	Alvorlige ubalancer	Høj offentlig gæld, svag udvikling i produktivitet og konkurrenceevne samt høj langtidslighed. Begrænset reduktion af misligholdte lån.
Kroatien	Alvorlige ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind og udland samt høj ledighed. Mange misligholdte lån og svag indtjening i banksektoren.
Nederlandene	Ubalancer	Stort og vedvarende overskud på betalingsbalancen. Høj gældssætning i husholdningerne og lavt privat forbrug.
Portugal	Alvorlige ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland. Banksektor udfordret af en stor andel misligholdte lån. Stigende arbejdsløshed.
Slovenien	Ubalancer	Svag banksektor og mange finanspolitiske risici. Høj gældsætning i private virksomheder.
Spanien	Ubalancer	Høj offentlig og privat gæld til ind- og udland. Høj arbejdsløshed.
Sverige	Ubalancer	Høj og voksende gæld blandt husholdningerne. Manglende korrektion af huspriser, der fortsat stiger fra et i forvejen højt niveau.
Tyskland	Ubalancer	Højt og vedvarende overskud på betalingsbalancen som følge af høj opsparing og lavt investeringsniveau i den private og offentlige sektor, hvilket svækker vækstpotentialet og øger afhængigheden overfor udenlandsk efterspørgsel.

Bilag 4 – Udviklingen i scoreboard-indikatorer for Danmark for 2003-2015

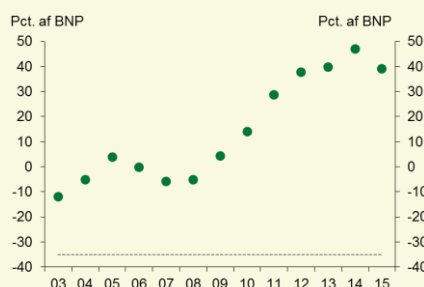
Figur 1
Betalingssbalancen

Anm.: Tærskelværdi på -4 pct. af BNP for betalingsbalanceunderskud og 6 pct. af BNP for overskud. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat

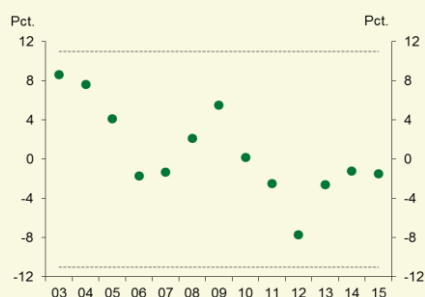
Figur 2
Internationale nettoinvesteringsposition

Anm.: Tærskelværdi på -35 pct. af BNP. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat

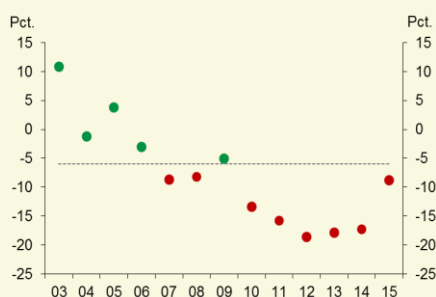
Figur 3
Reale effektive valutakurs

Anm.: Hvert punkt på grafen angiver den kumulerede ændring over 3 år. En positiv værdi udtrykker en styrkelse (appreciering) af kronens effektive værdi ift. 35 andre industrialiserede lande, dvs. kronekursen, når der tages højde for den relative prisudvikling overfor andre lande. En negativ værdi udtrykker en forringelse (depreciering) af kronens effektive værdi. Tærskelværdi på +/-11 pct. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen

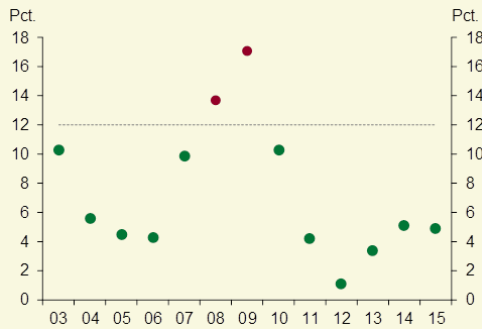
Figur 4
Eksportmarkedsandele

Anm.: Hvert punkt på grafen angiver den kumulerede ændring over de seneste 5 år. En positiv værdi udtrykker en stigning i Danmarks relative eksportandel ift. den samlede globale eksport. En negativ værdi udtrykker en reduktion i Danmarks relative eksportandel. Tærskelværdi på -6 pct. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat

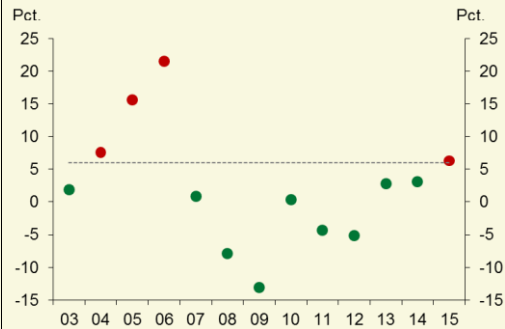
Figur 5
Nominelle enhedslønomkostninger

Anm.: Hvert punkt på grafen angiver den kumulerede ændring over de seneste 3 år. Tærskelværdi på 9 og 12 pct. for hhv. euro- og ikke-eurolande. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat

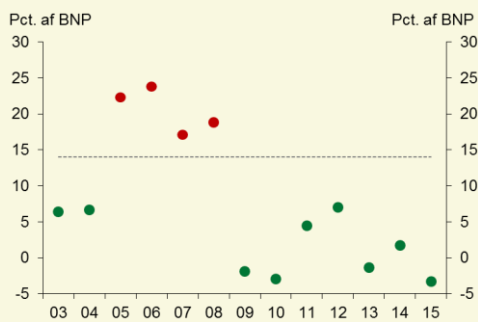
Figur 6
Boligprisindeks

Anm.: Årlige ændring. Tærskelværdi på 6 pct. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat

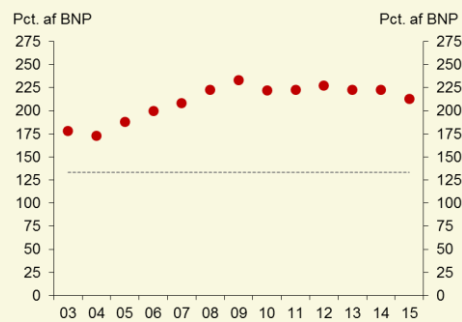
Figur 7
Vækst i privat kreditgivning

Anm.: Tærskelværdi på 14 pct. af BNP. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

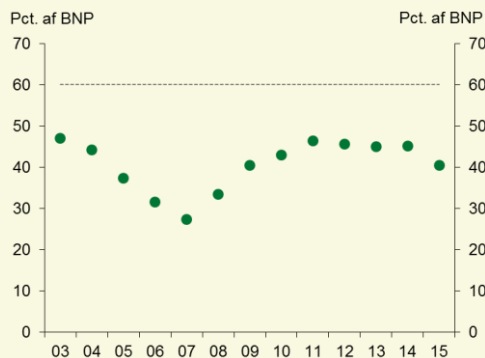
Kilde: Kommissionen/Eurostat

Figur 8
Privat bruttogæld

Anm.: Tærskelværdi på 133 pct. af BNP. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

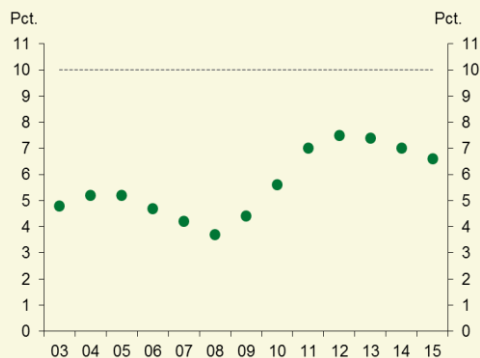
Figur 9
Offentlig bruttogæld

Anm.: Tærskelværdi på 60 pct. af BNP. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat

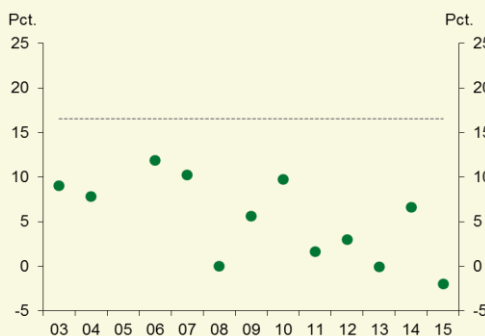
Figur 10
Ledighed

Anm.: Hvert punkt på grafen viser et gennemsnit af ledighedsraten over de seneste 3 år. Tærskelværdi på 10 pct. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat

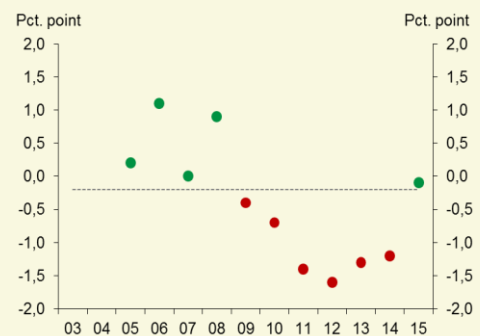
Figur 11
Vækst i den finansielle sektors forpligtelser

Anm.: Årlige ændring. Tærskelværdi på 16,5 pct. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

Kilde: Kommissionen/Eurostat

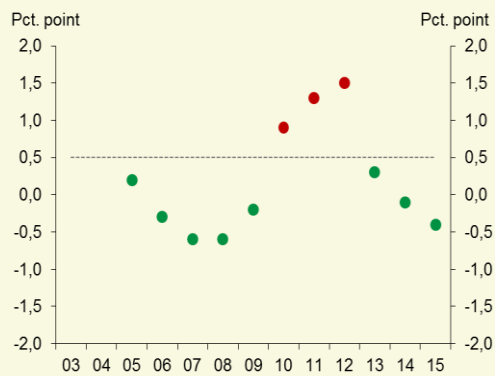
Figur 12
Ændring i erhvervsfrekvensen

Anm.: Årlige ændring. Tærskelværdi på -0,2 pct. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.

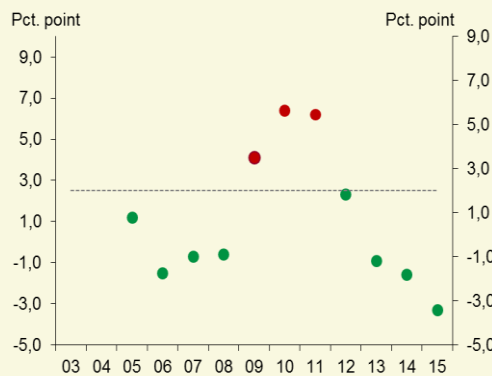
Kilde: Kommissionen/Eurostat

Figur 13
Langtidsledighed

Anm.: Årlige ændring. Tærskelværdi på 0,5 pct. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.
Kilde: Kommissionen/Eurostat

Figur 14
Ungdomsarbejdsløshed (15 – 24 år)

Anm.: Årlige ændring. Tærskelværdi på 2,0 pct. En grøn markering er udtryk for, at værdien for det givne år ikke overskrider tærskelværdien. En rød markering er udtryk for, at værdien for det givne år overskrider tærskelværdien.
Kilde: Kommissionen/Eurostat